

931 K. J. HARFF – J. V. SNELLMAN 16.III 1868
RA, JVS samling

Wasenius telegraferar att han i Schiedam uppköpt tillsammans 840 Läster motsvarande c:a 15 000 tunnor att han står i underhandling om än vidare 300 Läster, Schiedam som han hoppas kommer till afslut i denna vecka, samt att 2 000 tunnor ifrån Aalborg och 1 200 ifrån Colding blifvit afslutade. Jag har genast i går afton efter undfångsten af samma telegram på samma väg meddelat honom huru önskvärd det är att få samma 300 läster i Schiedam ity det är Kurländsk vara och således passligaste för utsäde hos oss i Finland. Wasenius delgifver derjemte att ett parti om 8 000 tunnor danskt korn är tillgänglig och är med anledning af dessa meddelanden ej att frukta att det uppgifne behof kan fås. 10

Ett ytterligare accreditiv på Banco mk 125 000.- att i 2 månaders trattor och emot connossement disponeras säger sig Wasenius böra få p^{er} telegraf, i anledning hwaraf jag skall taga mig friheten att derom göra ansökning till Finansepeditionen och beder att nödig ordre till Finlands Bank måtte – om möjligt i dag på förmiddag – afgå.

Herr Forsberg har derjemte låtit förefråga om han, då inköpet är verkställd, får anträda sin hemresa; deröfver utbeder jag mig benäget meddelande. 20

Af Herrar Rosenius & Sesemann hade jag i går bref hwaruti de meddela mig att transporten landväg numera är i full fart samt att densamme efter bästa förmåga skall verkställas. Som betydliga frakt utbetalningar härvid komma i fråga, så anhålla nämnde H^{er} om en penningremiss om 10 000 Mark om hvars utsände jag jemväl i dag skall taga mig friheten att göra ansökan.

Det mig i förrgår benäget tillsände bref får jag enligt önskan härjemte retournera. 30

Högaktningsfullt
Julius Harff

16 Mars 1868

932 J. A. VON ESSEN – J. V. SNELLMAN 16.III 1868
HUB, JVS handskriftssamling

Kuopio den 16. Mars 1868. 40

Wärdaste Bror!

En längre tid har förlupit sedan jag så här enskilt meddelat mig med Dig. Anledningnar ha ingalunda saknats, men jag har verkligen icke haft hjerta att plåga Dig med mina privatandragenden, utöfver dem med hvilka jag varit tvungen att officiellt öfverhopa Dig med. Imellertid finnes nu ett och annat, hvarmed jag önskade få enskilt meddela mig med Dig och öfvervinna för denna gång alla betänkligheter.

Att börja med: frågan om kornbytet för fångelserne. Den anmälan, som i denna fråga härifrån ingick, var något dunkelt hållen – vid genomgående af densamma nu efteråt har jag funnit det – hvarföre något missförstånd uppstått. Nordenstreng, som uppsatte denna anmälan, har nu deröfver afgifvit en förklaring, som med lördagens post afgick och som borde vara egnad att rätt utreda förhållandet. Till hvad denna förklaring innehåller ber jag att här få göra ett litet tillägg. 50

Redan på hösten begärde jag p^{er} telegraf att få uppköpa 1867. års korn för kanalarbetenas och fångelsernas behof, men fick till svar att »pengar saknas» samt att sådant korn skulle anskaffas mot utbyte af råg, och det var detta byte som i den omnämnda hemställen åsyftades, ehuru det icke var klart framställt. Försök till sådant byte gjordes på flere vägar, men utan framgång. Hvad var sålunda att göra? Jag befann mig i ett svårt dilemma. Antingen skulle fångarne äta upp vårt ovärderliga utsädeskorn, eller skulle det räddas a tout prix. För att således bevara det från förstörelse gaf jag brödentreprenören för ransakningshäktet befallning att, sedan han ur Kronomagasinet uttagit det till honom för månaden utmätta kornet till förmalning, inställa sig hos handlanden Ranin, med hvilken jag i frågan träffat öfverenskomelse, samt till honom utbyta nämnde korn emot 1867. års korn, vikt mot vikt. Samma aftal hade jag träffat med D:r Nylander, som åtagit sig förmalning af Kronans korn för provisionela lifstidsfängelset. Han behöll således det goda kornet och förmalde i stället sitt dåliga korn, hvaraf han levererade lika mjölvigt med den han tagit ut i korn från Magasinet. För kronan var denna anordning likgiltig, ty den fick in samma vikt som den gifvit ut; för fångarne var det en förlust, ty de fingo sämre bröd än förrut, men deröfver trodde jag mig icke behöfva göra mig samvete; men för länets nödställda jordbrukare var enligt mitt begrepp hvarje kappe, som sålunda kunde undanhållas fångmagarne, en oberäknelig fördel. Jag bekänner att jag ansåg hela denna transaktion, såsom åtgärd betraktad, af så liten consequence att jag icke ens ämnade derom göra anmälan – ty det dagliga kornet var ju ändå till spillo gifvet – men ansåg dock slutligen säkrast att göra det. Jag finner nu att det var väl att så skedde. I stället för att få minst sagt godkännande af min åtgärd, undgår jag nu med plats en skrapa samt anbefalles att inställa sådant utbyte. Denna befallning, så övontad den äfven var, är naturligtvis hörsammad och fångarne få åter börja äta upp vårt 90 % utsädeskorn, intill dess sämre korn, som numera enligt telegramm får köpas, genom nu utlyst entreprenadauktion hinner anskaffas. En qvasi skrapa har jag visserligen fått för min välmening, men så har jag såsom en rik ersättning derfor den tillfredsställelsen att hafva räddat undan några tiotal tunnor, hvilka, i nästa vår anförtrorde åt jorden, skola, i fall Herren icke straffar oss med en ny missvext, bereda lifsuppehälle åt hundratals personer; ty både Ranin och Nylander ha på sin heder försäkrat mig att i vår tillhandahålla allmogen hvarje kappe, som de sålunda tillbytt sig, till utsäde och begge äro de allmänt aktade män, på hvilkas ord och löfte man anses kunna lita och tro. Så är det med den saken, hvaröfver jag verkligen grämt mig och i denna stund kan jag ej inse annat, än att jag handlat rätt, då ingen annan utväg fanns att bevara det dyrbara kornet.

Nu äfven några ord om de välsignade kanalarbetena. Det heter i rescriptet angående dem, att anslaget för desamma skall utgå till hälften i pengar, till hälften i mjöl, »hvilket är orimligt», såvida alla materialier, redskap, quartersmän, smeder, bokhållare, lasarettshyra och kosthållning m. m. m. måste betalas allt i kontant. Deraf har äfven händt, att de kontanta utgifterne stiga till redan considerabla belopp, hvaremot mjölatgången, som blott kommer i fråga vid arbetarnes aflöning, varit relativt ringa. Wi hafva således redan gjort slut på de till vår disposition ställda medel af undsättningsfonden, hvarifrån äfven 40 000 m^{ark} f^{inskt} till slöjdelån utgått, och derutöfver tillgripit statsfonden, som äfven är uttömd, hvarom telegraferats. Den p^{er} telegraf infortrade kalkulationen har jag anmodat undsättningskam-

rerer att uppgöra. Kanske kan den redan i dag ingå. Den stora penningåtgången i förhållande till mjölet förmådde mig att föreslå försäljning af något mindre parti af det sednare, eller och utbyte deraf mot materialier på arbetsplatserne, hvilket kunnat ske med vinst för Kronan af 6 à 7 m<ark> f<inskt> p<er> matta; men derpå fick jag afslag, hvarmed jag och i det hela är belåten, blott man icke sedan vid slutliqviden lägger mig till last, att förskriften i rescriptet: »till ena hälften i mjöl, till andra hälften i pengar», icke blifvit följd,

Den tid nalkas småningom, att man bör vara betänkt på distribution till utsäde af det förråd korn, vi ega i våra magasiner, hvarom äfven hemställan med dagens post torde komma att ingå. Nödigt vore att kornet från Magasinerne kunde afhentas innan sjöar och pass bli inpraktikabla, men lika nödigt torde äfven vara att vid vårens framkomst till ort och ställe den öfverlemnas i undsättningskomiteernas värjo, ty och med föreskrift att icke utlemnas förrän Omedelbart före sådden, ty eljest kan det vara fara värdt att man i sin ytterliga nöd tillgriper det till brödföda.

Rörande det kornparti, hvilket enigt ett Senatsbref, hvars datum jag här på mitt rum ej kan uppgifva, skulle på vissa vilkor utlånas åt sådana lägenhetsinnehafvare, som i höstas under ploginstruktörens ledning vederbörligen beredde sina kornländer, så är af nämnde instruktör föreslaget att ett belopp 261. t<unno>r skulle utges åt 35. lägenhetsinnehafvare i Pielis och Nurmis, bland hvilka ingår en possessionat med icke mindre än 25. t<unno>r. Enligt min åsigt borde herremän icke få sådana lån; på sin höjd sättas i tillfälle att köpa p<er> kontant till fastställt pris. Kunde man hysa det förtroendet för Guvernören att efter pröfning och justering af ploginstruktörens förslag bestämma beloppet åt en hvar, som kan komma i fråga, tror jag att dermed intet vore riskerad.

Ännu en sak! Kunde vi icke i stället för det utlofvade kornutsädet från Liffland och Jutland i stället få från S:t Mickel och Tavasthus, dessa från Wiborg, Åbo, Nyland och dessa åter det utländska utsädet. Går det så undan för undan kan dermed mycket vinnas, men skola vi nordbor få den utländska varan hit spår jag deraf intet godt.

Mycket, mycket kunde ännu vara att tillägga, men jag har nog redan tillräckligt tagit ditt tålmod i anspråk, hvarföre giro manum de tabula.

Med sannaste högaktning och tillgifvenhet tecknar
J. A. v. Essen.

P. S. Ännu har jag icke kunnat komma lös härifrån för att göra en länge påtänkt resa till Pielis och Nurmis, men hoppas att nu ändtligen mot slutet af denna vecka kunna slita mig lös på en 8. dagar.

933 YTTTRANDE VID EKONOMIEDEPARTEMEN- TET 17.III 1868

RA, Senatens arkiv

Senatorn Snellman yttrade – att emedan, utom den finska allmogen, ett stort antal endast finska talande trafikanter och industriidkare i landet finnas, samt såväl dessa som kommunalstyrelserna i finska församlingar skulle hafva gagn af att ega tillgång till de utdrag ur särskilda förordningar, såsom korta sigillata, expéditions- och posttaxorna med